

HARJUMAA MAAVARADE TEEMAPLANEERING

Avalikkuse kaasamine eskiislahenduse koostamiseks

PROTOKOLL

Arutelu Kiiu mõisas Kuusalu vallas, 29.10.2024

Algusega kell 17:00

Osalejad: *Agnes Lihtsa, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (REM)*
Harry Kuivkaev, Kliimaministeerium (KLIM)
Erki Vaguri, inseneribüroo Steiger, konsultant
Triin Koorits, Skepast&Puhkim (SKPK), konsultant
Aide Kaar, SKPK, konsultant
Kuulajad ja arutelus osalejad – nimekiri eraldi failis

Juhatas: *Agnes Lihtsa, REM*

Protokollis: *Aide Kaar, konsultant*

PÄEVAKORD:

1. Teemaplaneeringu (edaspidi *TP*) eesmärk – *Agnes Lihtsa, REM*
2. Potentsiaalsete kaevandamisalade leidmise meetodika – *Agnes Lihtsa, REM*
3. Harju maakonna ehitusmaavarade varustuskindlus – *Harry Kuivkaev, KLIM*
4. Riigi huviga alad – *Harry Kuivkaev, KLIM*
5. Edasine protsess – *Agnes Lihtsa, REM*
6. Küsimused ja avatud arutelu

Küsimused ja arutelu

Küsimus: Mida on mõeldud ühiskondliku kokkuleppe all, kes kellega kokku lepib?

Vastus: Praegu on leitud Ida-Harjumaal u 1500 ha riigihuviga maa-alasid, varustuskindluse tagamiseks on vaja u 100 ha riigihuviga alasid. Oleme seda lahendust näidanud omavalitsustele ja saanud nende tagasiside, millega võimalusel arvestame. Nüüd soovime lahendust näidata kogukondadele, et saada ka kogukondadelt tagasiside. Sellega arvestatakse planeeringu eskiislahenduse koostamisel.

Küsimus: Juba praegu on vallas ammandunud karjääre, mis ei ole ohutud, aga kus inimesed käivad näiteks ujumas. Miks neid ei korrastata?

Vastus: probleeme on kehtiva kaevandusloaga karjääridega, kus intensiivset tööd ei toimu, aga ressursi on. Ärihuvist lähtuvalt ei soovi kaevandajad neid sulgeda ja korrastada. Teemaplaneeringuga saame anda soovitusi ka praeguste praktikate muutmiseks selliselt, et karjääre järk-järguliselt sulgeda ja korrastada.

Küsimus: Kas mõjude hindamisel võetakse arvesse ka kultuurilisi aspekte. Näiteks Kahala järve äärsel alal toimub laot, seal korraldatakse ümber järve jookse. Kui sinna rajada karjäär, siis need traditsioonid katkevad.

Vastus: kui need tegevused on dokumenteeritud, siis nendega saab prioritseerimisel arvestada. See andmestik peaks tulema vallavalitsuselt.

Küsimus: Ministeeriumid käivad riigis kokku ja lahku. Ilmselt selle pärast ei ole teie kommunikatsioon olnud piisav. Te selgitate, et meie tutvumiseks saadetud kaardipilt ei tähenda midagi ja õige lahendus tuleb alles tulevikus. Milleks siis inimesi eksitada ja hirmutada?

Teine aspekt on see, et ministeeriumid ei kaevanda mingit maavara. Seda teeb ikkagi lõpuks kaevandaja. Kuidas te oma planeeringuga saate tagada, et eraomanikud lubavad oma maal eraettevõtjatel kaevandada? Peamine, et inimesed ei müüks oma maid kaevandajatele, siis ei saa siia mingeid karjääre tulla.

Vastus: Kaevandamisvõimaluste ruumilist planeerimist ei ole Eestis varem proovitud teha, ka muudes Euroopa riikides ei ole seda eriti tehtud. On paar riiki, kus on näiteks kulla või koobalti kaevandusi planeeringuga paika pandud. Meie proovime seda teha ja tahame inimeste arvamust küsida enne lõpliku planeeringulahenduse valmimist. Tavapäraselt on olnud nii, et tehakse valmis planeeringulahendus ja siis tutvustatakse seda inimestele. Siis oleme saanud tagasiside, et miks meid varem ei kaasatud. Selles protsessis proovime inimesi kaasata planeerimisprotsessi varem ja saada kogemus kuidas see töötab. Kogemus võib kokkuvõttes olla ka see, et liiga varajane kaasamine tekitab inimestes hoopis segadust, aga me ei tee kokkuvõtet enne, kui kogu välja kuulutatud kaasamisring on läbi tehtud.

Kehtiva seadusandluse kohaselt tohib eramaal maavarasid kaevandada ainult maaomaniku loal. Maaomanike suhtumine on erinev, on neid, kes on sellele kategooriliselt vastu ja nende maadele kaevandama minna ei saagi. On pöördunud ka palju maaomanike, kes soovivad, et nende maadel kaevandamise võimalus oleks olemas. Neil on võibolla alles tulevikus plaan see võimalus realiseerida, aga nad soovivad, et see võimalus oleks olemas.

Küsimus: Kas keegi hindab ka seda kui palju meie kinnisvara väärtus selle planeeringuga seoses langeb? Kui te avalikustate lõpliku planeeringu, siis ei soovi keegi endale karjääri kõrvale kodu osta.

Vastus: lisaks planeeringule koostatakse ka mõjude hindamine, mis koosneb keskkonnamõjude strateegilisest hindamisest ja asjakohaste mõjude hindamisest. Üks asjakohaste mõjude hindamise aspekt on ka hinnang kinnisvara väärtusele. Seda tehakse muidugi maakonnaplaneeringu täpsusastmes.

Küsimus: Kui te oleksite teinud keskkonnamõjude hindamise, siis juba Natura eelhindamine oleks selle Kahala järvest lõunas oleva lubjakivi ala planeeringust välja kukutanud, rääkimata Natura asjakohasest hindamisest. Teine küsimus on, et miks ei ole planeeringus analüüsitud hiljuti jõustunud Euroopa Liidu raadamismäärust?

Vastus: Keskkonnamõjude strateegiline hindamine on koostamisel ja selle käigus tehakse ka Natura hindamine. Kuna mõjude hindamine ei ole valmis, siis ei saa täna tutvustada selle tulemusi, kui planeeringu eskiislahenduse avalikustamise käigus avalikustatakse ka mõjude hindamise aruanne.

Keskkonnaekspertid on nn raadamismäärust analüüsinud. Raadamismäärus reguleerib kindlate toodete Euroopa Liidu turul turustamist juhul, kui nende tootmiseks on metsamaid raadatud. KSH juhteksperdina saan ma kinnitada, et maavarade kaevandamisele see ei kohaldu.

Küsimus: Kas lisaks ehitusmaavaradele on riigil ka üldine vaade, milliseid maavarasid siin piirkonnas veel kaevandada plaanitakse?

Vastus: algselt oli planeeringus sees ka turvas, aga kuna jõustus kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri, siis kadus mõte planeeringus turba aladega tegeleda. Selles osas jõudis seadusandlus planeeringust ette. Maardu kandis on sügaval gneisi maardla, aga seda kaevandada ei ole praeguste teadmiste kohaselt huvi ega võimalusi. Harjumaale ulatub ka Tsitre fosforiidimaardla, aga seal kaevandamist plaanitud ei ole. EGT teeb riigi tellimusel uuringud Lääne-Virumaal Aru-Lõuna karjääris, aga kaevandamist ei kavandata ka seal.

Küsimus: Kui lubjakivi pealt ära võtta, siis oleme fosforiidile ju lähemal.

Vastus: Fosforiidi kaevandamiseks on vaja laiapõhjalist ühiskondlikku kokkulepet.

Küsimus: Mis on selle kaasamiskoosoleku eesmärk, kuidas inimesed saavad riigi huviga alade valimist mõjutada?

Kuidas esitada oma ettepanekud selliselt, et te nendega tööpoolest arvestaksite?

Vastus: Iga üksikisiku motiveerimata arvamust me arvestada ei saa, arvamused peavad olema põhjendatud. Oluline aspekt on ka see, et kohalik omavalitsus peab selle planeeringu lõpuks kooskõlastama. Kooskõlastamise või sellest keeldumise üle otsustamisel kontrollib omavalitsus, et planeering arvestab kohalike huvidega.

Oleme teadlikud, et laiapõhjalise kokkuleppe saavutamine ei ole kerge. Riigile on varustuskindluse tagamiseks teatud alade leidmine vajalik. Oma piirangud seab ka keskkond. Kogukondade huvidega oleme planeeringus juba arvestanud, näiteks seaduse kohaselt on kaevandamise tinglik puhver 100 meetrit, meie oleme igal pool rakendanud 360 meetrit ja see võib teatud kohtades inimeste kasuks muutuda.

Juriidiliselt on kõige õigem esitada kirjalikud ettepanekud eskiislahenduse avalikustamise käigus. Siis me vastame kõigile ettepanekutele kirjalikult ja selgitame kas ja kuidas nendega arvestati või miks ei arvestatud. Muidugi võib ettepanekuid esitada ka väljaspool avalikustamise perioodi, kontaktid selleks on toodud veebilehel harjumaavarad.ee.

Küsimus: Kas volikogu kooskõlastust küsite te kõigilt Harjumaa omavalitsustelt?

Vastus: Planeering kooskõlastatakse kõigi Harjumaa omavalitsustega. Volikogu kooskõlastusest keeldumine peaks olema motiveeritud. Kui kooskõlastusi ei saada, siis planeeringut kehtestada ei saa ja kaevandamistegevuste korraldamisel jätkub praegune olukord.

Küsimus: Kas kokkulepe võiks olla, et Kuusalu valla kaks lubjakivi ala jäävad ära?

Vastus: Need alad tõenäoliselt langevad riigi huviga alade hulgast välja, sest ei ole perspektiivikad. Me otsustame selle kui kõik kaasamiskoosolekud on peetud. Siiski säilitab planeering selle tulevikuks olulise infona.

Küsimus: Kas punaste, ehk välistatud alade hulka sattumiseks peab alal kasvama tingimata I kaitsekategooria liik?

Vastus: Koostöös Keskkonnaametiga on punastel aladel ka II kategooria ohustatud liigid ja III kategooria kriitilises seisundis liigid. See info on võetud EELIS-est.

Küsimus: Kas olete oma planeeringus arvestanud ka Kuusalu valla kõrgendatud avaliku huviga aladega, mille osas meil on RMK-ga sõlmitud kokkulepe?

Vastus: See info ei ole meieni jõudnud. Kui omavalitsus meile selle info edastab, siis saame sellega arvestada.

Küsimus: Kas hindate ka koosmõju Soodla harjutusväljaga?

Vastus: Koosmõjuna käsitletakse mõjualade omavahelist kattuvust. Soodla harjutusvälja REP-i KSH aruanne on valmis ja mõjualade suurused teada. Kui selgub, et koosmõju võib tekkida, siis seda KSH-s käsitletakse.

Küsimus: Kas riigi huviga aladel tehakse ka elustiku inventuurid?

Vastus: Oleme kasutanud olemasolevad andmeid ja inventuurid tehakse kaevandamisloa taotluse menetluse käigus, sest nii suurte alade inventeerimine ei ole ajaliselt ega rahaliselt mõistlik. See on üks planeeringu risk, sest inventuuri käigus võib selguda, et alal kaevandamine võimalik ei ole. Planeeringu koostamise käigus on tehtud Harjumaa rohevõrgustiku analüüs ja sellega on planeeringu koostamisel arvestatud.

Kommentaar: Mina igatahes tänan, et te tulite ja meile planeeringut tutvustasite ning võimaldate kaasa rääkida. Igasugune teadmine on kasulikum kui mitteteadmine ja selle panuse eest tuleb tegijaid tunnistada.

(Aplaus saalis).

Harju maakonnade temaplaaniga kaardimiskosolek
Kuu mõisa 29.10.2024

1. Olu Rübeng
2. Helle Põrnberg
3. Riho Rübeng
4. Nilla Sillanm
5. Vladimir Kebabian
6. Tatjana Kerevina
7. Jaan Käär
8. Mati Sepp
9. Andres Pinner
10. Aia Pa
11. Arno Tuurmar
12. Siim Nurik
13. Ranno Pool
14. Uve HARTSON
15. MAILA KALHIS
16. Koit Öunapuu
17. ROALD ROOL
18. Marie Tammsaar
19. Givi Kool
20. Eides Aaleeng
21. Anni-Mari Käär
22. Kaia-Karina Käär
23. Uve Kapane
24. Kaie Käär
25. Riina Orjala
26. Maet Viies
27. Mati Kõntson
28. Tanel Tomson
29. Millike Enok
30. Helina Kuuspale
31. Ants Lämets
32. Taido Haadli
33. Sven Mõrdal
34. Katre Karm
35. Indrek Elling
36. Viktor Jõgi
37. RAIMO KATI
38. EVELYN SEPP
39. Uve Laasme
40. Külli Luuk
41. Margus Mõis
42. Teeje Kraavelt
43. Annika Paamee
44. Anni Põrnberg
45. Artur Tamberg
46. Priit Lahemaa
47. Pille Saarek
48. Siim Saarek
49. JAMES PERNER
50. Argo Paul
51. Pille Viies
52. Riina Laasme Kõ
53. Veronika Käär
54. Hele Brann
55. Katrin Põrn
56. Marko Pihlmann
57. Timo Loikmaa
58. Allan Põrn

Koosolekul osalejad
ei ole nõus kajäävide

rajamisega.

51. Pille Viies
52. Riina Laasme Kõ
53. Veronika Käär
54. Hele Brann
55. Katrin Põrn
56. Marko Pihlmann
57. Timo Loikmaa
58. Allan Põrn

59. Mart Seelvere
60. Kristi Kaurer
61. Ullis Korha
62. Sirje Põltsam
63. Mart Venger
64. Anne Laanets
65. Tarmo Saunets
66. Margus Soom
67. Heidi Vaatmann-Koppe
68. Veiko Koppe
69. Aili Aare
70. Anni Raudrepp
71. Margit Nymme
72. Karmen Tammepees
73. Emil Rutsik
74. Kadri Verraste
75. KENNO PÕLTSAM
76. Kaarlo Parve
77. MARTIN LAULIK
78. Evelyn Sipp
79. KADI SAUDA
80. Ulo Rand
81. Annika Blum